

Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Opleidingskunde

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde van Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN). De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van HAN is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 8 en 9 april 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

de heer prof. dr. M.J. M. Vermeulen (voorzitter, domeindeskundige);

de heer dr. M.R. van der Klink (domeindeskundige);

Mevrouw dr. I.R. van Roekel - Kolkhuis Tanke (domeindeskundige);

de heer H. Schakelaar, Ba Ed (studentlid).

De heer Peter van Achteren BLL, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

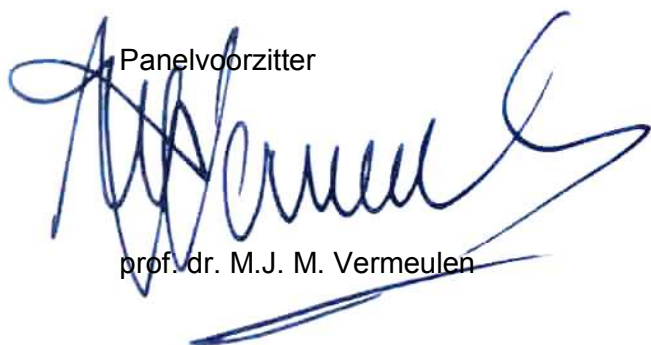
Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

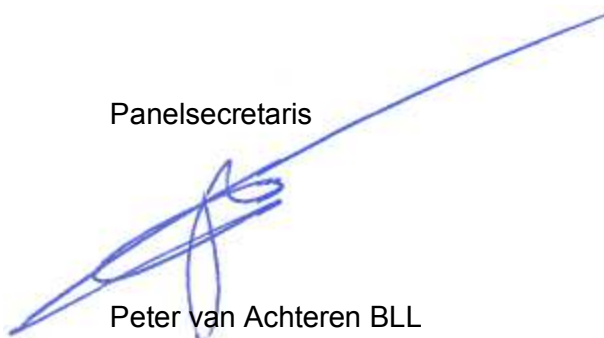
Utrecht, 27 juni 2013

Panelvoorzitter

prof. dr. M.J. M. Vermeulen

Panelsecretaris

Peter van Achteren BLL

Samenvatting

Het panel beoordeelt de voltijd- en de deeltijdvariant van de opleiding Opleidingskunde van Hogeschool voor Arnhem en Nijmegen in haar geheel als **onvoldoende**.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties - Voldoende

De hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde is in 2002 als vierjarige opleiding gestart. Het betreft een unieke opleiding in Nederland. De opleiding is zich bewust van het unieke karakter van de opleiding en handelt hier ook naar, bijvoorbeeld door actief naar buiten te treden met een visie op het beroep. Het competentieprofiel dat de opleiding rond de start ontwikkelde, is tot op heden in gebruik. De basis voor het competentieprofiel zijn drie beroepsrollen te weten: 1) Trainer/begeleider/coach; 2) Ontwikkelaar van leermaterialen; 3) Human Resource Development-adviseur.

De drie beroepsrollen vormen de basis voor de tien beroepscompetenties. De beroepscompetenties zijn voor beide varianten hetzelfde. De competenties zijn uitgewerkt in drie niveaus, waarbij de complexiteit steeds verder toeneemt en niveau 3 het beoogde eindniveau is. De internationale oriëntatie is enigszins achtergebleven in de afgelopen jaren maar inmiddels is er een start gemaakt.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving - Voldoende

De beroepstaken vormen de schakel tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma en zijn vertaald naar onderwijseenheden. Het programma kent de volgende zes beroepstaken: begeleiden van lerenden, leerbeleid ontwikkelen, inkopen van leerarrangementen, ontwerpen van leerarrangementen, opleidingsadvies geven en trainen. Het programma kent daarnaast vier leerlijnen waarin kennis en vaardigheden worden aangeleerd ter ondersteuning van de onderwijseenheid: communicatie (mondeling, schriftelijk en ICT), management en organisatie, onderzoeksvaardigheden, en psychologie.

Het programma bevat meerdere praktijkleerperiodes met een totale omvang van 60 EC. Voltijdstudenten lopen vanaf de derde periode in het eerste jaar stage. In de propedeuse heeft de stage een beroepsoriënterend karakter (niveau 1) en op niveau 2 en 3 voeren studenten opleidingskundige beroepstaken uit voor een organisatie. Deeltijdstudenten maken in het eerste jaar kennis met verschillende opleidingskundige organisaties op de opleiding. Op niveau 2 en 3 voeren zij dezelfde taken uit als de voltijdstudenten. Voltijd- en deeltijdstudenten volgen dezelfde leerroute volgens vrijwel dezelfde programmering en dezelfde studieduur van vier jaar. Van deeltijdstudenten wordt verwacht dat zij meer zelfstudie doen.

De kenniscomponent in het programma is naar het oordeel van het panel relevant en van voldoende niveau, maar kan op onderdelen winnen aan actualiteit. Over de beroepsvaardigheden in het programma is het panel grotendeels positief, maar de onderzoeksvaardigheden van studenten zullen verder ontwikkeld moeten worden.

Bij de opleiding zijn achttien docenten actief en zij vertegenwoordigen in totaal 14,1 fte. Het overgrote deel van de docenten heeft een mastergraad, dit betreft 85 procent. Docenten zijn goed gekwalificeerd voor het onderwijs, zowel qua opleidingsachtergrond als in actuele werkervaring. Studenten zijn positief over de begeleiding vanuit de opleiding en waarderen het een motiverend effect dat uitgaat van de begeleiding. Het panel merkt op dat afnemende docentsturing in de laatste fase van de opleiding verder doorgevoerd kan worden. De begeleiding in het praktijkleren dient intensiever ingericht te worden, aldus het panel. Concluderend stelt het panel vast dat de elementen programma, vormgeving, personeel en voorzieningen een voldoende samenhangende onderwijsleeromgeving vormen.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties - Onvoldoende

Bij tentamineren van de onderwijseenheden worden de volgende toetsvormen ingezet: het digitaal portfolio (DPF), een performance-assessment en een individueel gesprek. De opleiding hanteert één toetsprogramma voor voltijd- en deeltijdstudenten. Het geheel van toetsen en toetsvormen is zo ingericht dat alle competenties op alle niveaus worden getoetst binnen de onderwijseenheden. De toetsing sluit nauw aan bij de beroepspraktijk van de opleidingskundige, doordat beroepstaken, -rollen en –producten centraal worden gesteld door de opleiding. Studenten werken binnen een onderwijseenheid, zowel individueel als in groepsverband aan beroepsproducten die een opleidingskundige in de beroepspraktijk ook levert. Daarnaast maken studenten individueel producten om hun handelen vanuit theoretisch en professioneel perspectief te onderbouwen. Aan het einde van de opleiding voert de student de ‘proeve van bekwaamheid’ uit. Dit is de afsluitende integrale toets.

Het panel is in de basis positief over het systeem van toetsing dat door de opleiding wordt gehanteerd. Er is sprake van een gevarieerd toetsaanbod en de toetsen zijn passend bij het onderwijs. Studenten kunnen zich vanuit verschillende documenten een goed beeld vormen van de toetsing en de beoordeling. Het panel maakt een aantal opmerkingen die met name het beoordelingsaspect van de toetsing aangaan. De navolgbaarheid van gegeven oordelen dient naar oordeel van het panel verstevigd te worden. Tevens ziet het panel noodzaak om de borging van de kwaliteit van de beoordeling te verstevigen. Door de holistische beoordelingswijze lijken de beoordelaars te weinig houvast te hebben en ontstaat er naar de indruk van het panel teveel ruimte voor interpretatie. Het panel merkt op dat een duidelijke onderlinge maatstaf ontbreekt die helpt om tot een intersubjectief oordeel te komen. Het panel ziet dit ook terug in de beoordelingen van de proeven van bekwaamheid, die studenten aan het eind van hun opleiding vervaardigen. Bij meer dan 10 procent van de bestudeerde werken van afgestudeerden komt het panel niet tot een voldoende oordeel. De opleiding heeft hier zelf ook mogelijkheden tot verbetering gezien en heeft recent een verbeterplan opgesteld dat in hoge mate tegemoet komt aan bevindingen van het visitatiepanel. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor beide varianten tot het oordeel **onvoldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	20
3	Eindoordeel over de opleiding	25
4	Aanbevelingen	27
5	Bijlagen	29
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	31
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	33
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	41
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	47
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	51
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	55
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	57

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Opleidingskunde
2. Registratienummer opleiding in CROHO	39218
3. Oriëntatie en niveau	hbo; bachelor
4. Aantal EC	240
5. Varianten	Deeltijd en voltijd
6. Locatie	Nijmegen
7. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 8 mei 2007 Besluit NVAO: 19 juni 2008
8. Code of conduct	Ondertekend

Administratieve gegevens van de instelling

9. Naam instelling	Hogeschool Arnhem en Nijmegen
10. Status instelling	Bekostigd
11. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Aangevraagd (ITK in 2013)

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar (voltijd)

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	36,4%	30,8%	21,4%	50,0%	17,4%	28,6%

Tabel 2: Uitval uit het eerste jaar (deeltijd)

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	31,6%	25,0%	47,6%	26,3%	17,2%	38,9%

Tabel 3: Uitval uit de bachelor (voltijd)

Cohort	2006	2007	2008
Uitval	0,0%	33,3%	27,3%

Tabel 4: Uitval uit de bachelor (deeltijd)

Cohort	2006	2007	2008
Uitval	15,4%	11,1%	36,4%

Tabel 5: Rendement (voltijd)

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	87,5%	71,4%	55,6%

Tabel 6: Rendement (deeltijd)

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	68,8%	46,2%	55,6%

Tabel 7: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD
Percentage	85%	0%

Tabel 8: docent-studentratio

Ratio	1:28
-------	------

Tabel 9: Contacturen (inclusief stagebegeleiding)

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen VT	614	580	378	232
Contacturen DT	255	249	139	90

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde van Hogeschool Arnhem en Nijmegen is in 2002 als vierjarige opleiding gestart. Daarvoor was het een specialisatie binnen de opleiding Pedagogiek. Het betreft een unieke opleiding in Nederland, waardoor er ook geen landelijk kwalificatieprofiel beschikbaar is.

Het competentieprofiel dat de opleiding rond de start ontwikkelde is tot op heden in gebruik. De basis voor het competentieprofiel wordt gevormd door drie beroepsrollen die centraal staat binnen de opleiding, te weten:

1. Trainer/begeleider/coach;
2. Ontwikkelaar van leermaterialen;
3. Human Resource Development-adviseur.

In het document 'Werkwijze ontwikkelen competentieprofiel' laat de opleiding zien hoe het profiel destijds tot stand is gekomen. Sinds de totstandkoming overlegt de opleiding geregeld, drie tot vier keer per jaar, met de werkveldadviescommissie (WVAC). Het competentieprofiel in relatie tot trends en ontwikkelingen in de beroepspraktijk is daarbij één van de onderwerpen, zo wijzen notulen van de WVAC uit. Deze besprekingen hebben in de afgelopen periode geen aanleiding gevormd tot grote wijzigingen in het competentieprofiel. Het competentieprofiel van de opleidingskundige, bestaat uit tien beroepscompetenties:

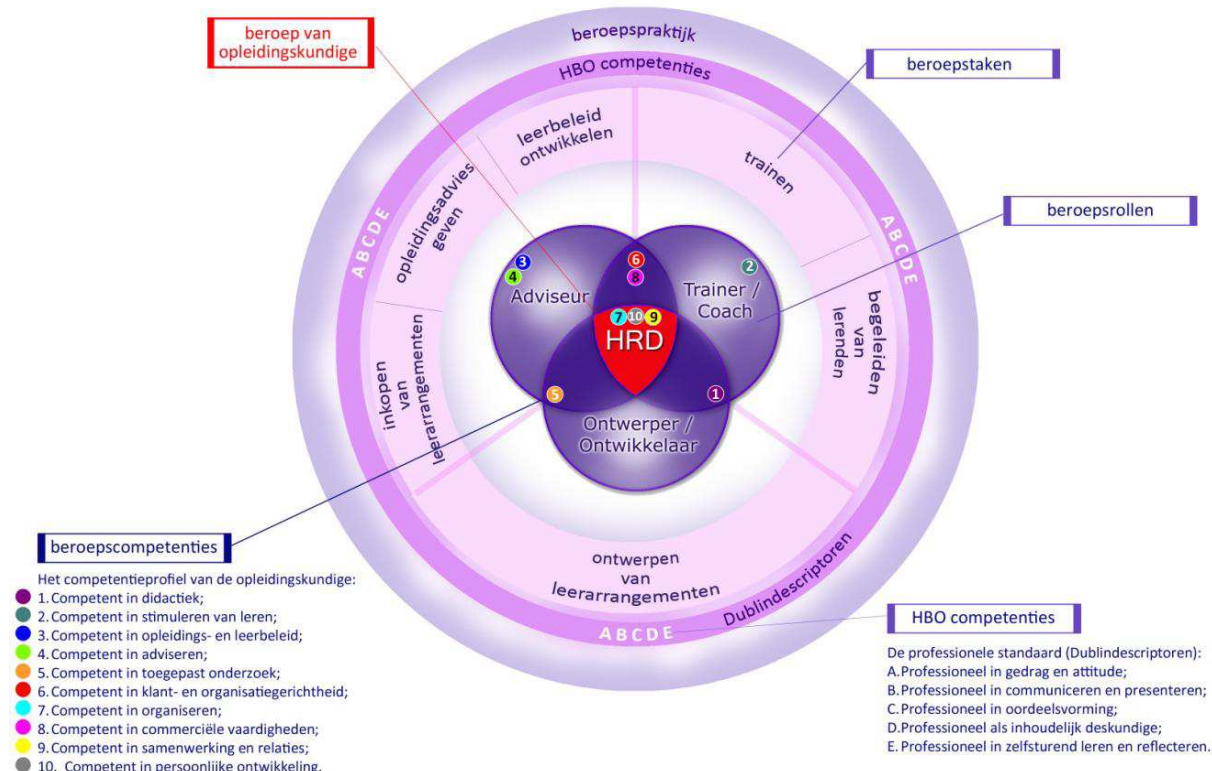
1. Competent in didactiek;
2. Competent in stimuleren van leren;
3. Competent in opleiding- en leerbeleid;
4. Competent in adviseren;
5. Competent in toegepast onderzoek;
6. Competent in klant- en organisatiegerichtheid;
7. Competent in organiseren;
8. Competent in commerciële vaardigheden;
9. Competent in samenwerking en relaties;
10. Competent in persoonlijke ontwikkeling.

Daarnaast rekent de opleiding een zogenoemde *Professionele Standaard* tot de eindkwalificaties van de opleiding. Deze professionele standaard is een vertaling (in waarneembaar gedrag) van de Dublin descriptoren:

- A. Professioneel in gedrag en attitude;
- B. Professioneel in communiceren en presenteren;
- C. Professioneel in oordeelsvorming;
- D. Professioneel als inhoudelijk deskundige;
- E. Professioneel in zelfsturend leren en reflecteren.

Het panel constateert dat beide componenten van de eindkwalificaties door de opleiding uitgewerkt zijn naar startbekwaamheidsniveau (niveau 3): het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding heeft de beroepstaken waarbinnen de student de beroepsspecifieke competenties toepast op drie niveaus beschreven, omdat competenties contextgebonden zijn en derhalve bij iedere beroepstaak een ander accent krijgen. De competenties van de professionele standaard zijn op drie niveaus uitgewerkt in gedragsindicatoren. In onderstaand schema presenteert de opleiding overzichtelijk de samenhang tussen beroepsrollen, beroepstaken, beroepscompetentie en HBO-competenties (Dublin descriptoren).

Visualisatie: Samenhang tussen beroepsrollen, beroepstaken, beroepscompetenties en HBO competenties

Het panel oordeelt positief over de eindkwalificaties die door de opleiding worden gehanteerd. De competenties zijn relevant voor het opleidingsdomein en sluiten aan bij de standaard voor het bachelorniveau, de Dublin descriptoren. Het panel acht de onderscheiden beroepsrollen relevant en passend voor een opleidingskundige. De opleiding is zich bewust

van haar uniciteit, zo constateert het panel onder meer vanuit de visie op het vak Opleidingskunde die de opleiding in 2011 publiceerde. In deze visie wordt aangegeven dat organisaties continu te maken hebben met veranderingen en iedere verandering vraagt bewegen, leren en ontwikkelen van medewerkers en organisatie. Het vak van de Opleidingkundige gaat over die ontwikkelprocessen van mensen in organisaties. De opleiding wil hiermee perspectieven op het vakgebied inzichtelijk maken voor zichzelf, de studenten en het werkveld en deze als kompas gebruiken voor de inrichting van het onderwijs. De visie is gestoeld op het competentieprofiel en in verband gebracht met de actuele praktijkervaring van docenten, de (werk)praktijk van studenten, contacten van de opleiding met het werkveld en relevantie vakliteratuur.

De opleiding hanteert een Body of Knowledge & Skills (BoKS) die zij in 2012 in een apart document geëxpliciteerd heeft om deze beter inzichtelijk te maken. De BoKS is mede bepalend voor de inhoud van het onderwijsprogramma. In de beschrijvingen van de onderwijseenheden (OWE) worden inhoud en thema's beschreven die aan bod komen en wordt de verplichte en aanbevolen literatuur weergegeven, zie verder standaard 2.

Aansluiting beroepspraktijk

Het panel stelt vast dat de opleiding op verschillende manieren de aansluiting met de eisen vanuit de beroepspraktijk tot stand brengt. In de eerste plaats gebeurt dat door structurele afstemming met de werkveldadviescommissie. De drie centrale beroepsrollen worden in de commissie vertegenwoordigd. Gevraagd en ongevraagd adviseert de commissie over onder meer de eindkwalificaties, het onderwijs, de toetsing en het niveau van de proeven van bekwaamheid. De opleiding hanteert voorts voor de aansluiting met de beroepspraktijk tweejaarlijkse werkveld- en alumnionderzoeken en de beroepspraktijk wordt ingezet bij de ontwikkeling van casuïstiek die in het onderwijs wordt gebruikt.

Internationale oriëntatie

In het studiejaar 2011-2012 is door de opleiding internationaal onderzoek gedaan naar de stand van zaken op het gebied van HRD-opleidingen (Human Resource Development). In dit onderzoek is onder meer gezocht naar vergelijkbare bacheloropleiding in Europa en/of daarbuiten en heeft de opleiding haar visie voorgelegd aan Europese beroepsverenigingen op het gebied van HRD. Het panel is hier overwegend positief over, maar zou gezien het unieke karakter nog meer willen stimuleren dat de opleiding zich actief oriënteert op ontwikkelingen in het internationale veld. Bij de vorige visitatie is hier ook op gewezen en pas sinds een paar jaar is de opleiding gestart hier actiever invulling aan te geven.

Overwegingen en conclusie

De opleiding Opleidingskunde hanteert een relevante set competenties die bij de start van de opleiding zijn opgesteld. Het competentieprofiel sluit aan bij de eisen vanuit de beroepspraktijk, zo blijkt uit notulen van de WVAC. De competenties voldoen tevens aan de niveaubeschrijvingen die voor een bacheloropleiding gelden.

De opleiding is zich bewust van het unieke karakter van de opleiding en handelt hier ook naar, bijvoorbeeld door actief naar buiten te treden met een visie op het beroep. Het panel heeft hiervoor waardering. De internationale oriëntatie is enigszins achtergebleven in de afgelopen jaren maar inmiddels is er een start gemaakt.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor beide varianten tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het programma

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

Het panel constateert dat de door de opleiding geformuleerde beroepstaken de schakel vormen tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma. Deze beroepstaken komen voort uit de beroepsrollen uit het competentieprofiel en zijn in samenspraak met het werkveld vastgesteld. Het programma kent de volgende beroepstaken:

1. begeleiden van lerenden;
2. leerbeleid ontwikkelen;
3. inkopen van leerarrangementen;
4. ontwerpen van leerarrangementen;
5. opleidingsadvies geven;
6. trainen.

De relatie tussen de beroepstaken en de competenties is vastgelegd in de beroepstaken/competentiematrix die onderdeel is van het *Opleidingsstatuut*. Het panel heeft deze matrix bestudeerd en vindt de vertaling van de eindkwalificaties naar het programma compleet. Het panel heeft bijvoorbeeld in de matrix gezien dat alle beroepstaken, met uitzondering van de beroepstaak 'Inkopen van leerarrangementen' (integraal naar niveau 3), zijn vertaald naar onderwijseenheden op propedeuse-, hoofdfase- en afstudeerniveau. Het panel herkent deze opbouw in de programmaonderdelen en heeft in de gesprekken met docenten en studenten vernomen dat zij op de hoogte zijn van de niveaus en de verschillen daartussen.

De onderwijseenheden worden ondersteund vanuit vier leerlijnen waarin kennis wordt aangeboden en vaardigheden worden aangeleerd. Het programma kent de leerlijnen: communicatie (mondeling, schriftelijk en ICT), management en organisatie, onderzoeksvaardigheden, en psychologie. Aan iedere onderwijseenheid zijn één of meer onderdelen van leerlijnen gekoppeld. In de leerlijnen komen kennis en vaardigheden aan bod

die op dat moment relevant zijn voor de beroepstaak, maar die ook inzetbaar zijn bij andere beroepstaken. De leerlijnen overstijgen daarmee de betreffende beroepstaak.

Kennis en kunde

De Body of Knowledge & Skills (BoKS) vormt de inhoudelijke basis voor de onderwijseenheden en de leerlijnen. De BoKS is per onderwijseenheid uitgewerkt en wordt onder meer beschreven in de OWE-beschrijvingen. In 2012 heeft de opleiding de BoKS geëxpliciteerd in een apart document om deze beter inzichtelijk te maken. Het panel heeft dit document bestudeerd. Voor elke beroepstaak heeft de opleiding per niveau aangegeven welke kernconcepten (kennis) en kernmethodieken (vaardigheden) worden aangereikt. Zichtbaar is bijvoorbeeld dat binnen de beroepstaak 'Begeleiden van lerenden' op het niveau hoofdfase aandacht is voor het Model Grow (Whitmore) en op afstudeerniveau voor het Model van Bos (dynamische oordeelsvorming). Binnen dezelfde beroepstaak is ook aandacht voor begeleidings- en coachingsvaardigheden. Zo wordt de basishouding als coach in kaart gebracht, waarbij aandacht is voor authenticiteit, aandacht, acceptatie en aansluiten.

De stage in de beroepspraktijk speelt een belangrijke rol bij het aanleren van beroepsvaardigheden. Het programma bevat meerdere praktijkleerperiodes met een totale omvang van zestig EC. Hierdoor worden studenten in staat gesteld om in authentieke beroepssituaties opleidingskundige beroepstaken te leren uitvoeren en zichzelf te ontwikkelen tot een hbo-professional. Op niveau 1 (propedeuseniveau) is het praktijkleren oriënterend van aard. Studenten onderzoeken hoe de beroepsrollen er in de praktijk uitzien, maken kennis met het werkveld en leren wat de samenhang tussen de beroepsrollen is. Voltijdstudenten lopen vanaf periode 3 in het eerste jaar stage, met een omvang van 7,5 EC. Zij lopen hierbij mee met een ervaren opleidingskundige. Deeltijdstudenten lopen in het eerste jaar geen stage, maar maken tijdens de lesdagen op de opleiding kennis met verschillende opleidingskundige organisaties. Ter voorbereiding op het praktijkleren in de hoofd- en afstudeerfase van de opleiding volgen voltijd- en deeltijdstudenten de OWE "Voorbereiding Praktijkleren", inclusief het onderdeel "Persoonlijk ondernemerschap" met een omvang van 7,5 EC. Deze OWE draagt bij aan de invulling van het praktijkleren door het bevorderen van het bewustzijn van kwaliteiten, ontwikkelpunten en interesses van studenten. Studenten die de deeltijd met vrijstellingen volgen, hebben vrijstelling voor deze OWE op basis van hun stage-ervaring in de verwante vooropleiding of hun werkervaring als opleidingskundige. Op niveau 2 en 3 voeren studenten opleidingskundige beroepstaken uit voor een organisatie. De omvang van praktijkleren niveau 2 en 3 is 30 EC in totaal (2x15 EC), zowel voor voltijd- als deeltijdstudenten. Ten slotte voeren studenten de proeve van bekwaamheid uit in de praktijk met een omvang van 15 EC: hierbij gaan zij aan de slag met een opleidingskundig vraagstuk van een organisatie (zie standaard 3).

Het panel heeft zich vanuit de gesprekken, de BoKS, de OWE-beschrijvingen en de OER een beeld gevormd van de kennis en kunde van het onderwijsprogramma. De aangeboden kennis en vaardigheden worden door het panel als relevant en van voldoende niveau beschouwd. Het panel herkent een opbouw in complexiteit gedurende de opleiding. De praktijkgerichtheid van het programma komt goed tot uiting in de BoKS.

Het panel maakt twee opmerkingen in het licht van dit onderwerp. Ten eerste vraagt het panel aandacht voor de balans tussen conservatieve en moderne theorie. In de bestudeerde beroepsproducten ziet het panel ruimte om meer moderne theorieën te gebruiken, waar studenten nu vaak nog gebruik maken van -weliswaar geaccepteerde- maar minder actuele theorieën. Het panel zou daarnaast het gebruik van internationale literatuur willen stimuleren. Het tweede onderwerp waar het panel aandacht voor vraagt, betreft de onderzoeksvaardigheden. Eén van de competenties van de opleiding is 'Competent in Toegepast onderzoek'. De opleiding geeft in de kritische reflectie aan dat binnen alle onderwijseenheden onderzoeksvaardigheden worden aangeboden. Het opzetten en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek is bij iedere beroepstaak aan de orde. Op niveau 1 leren de studenten hoe zij literatuuronderzoek kunnen uitvoeren en een theoretische onderbouwing kunnen schrijven. Op niveau 2 leren de studenten hoe zij praktijkgericht onderzoek kunnen opzetten en uitvoeren en op welke wijze zij onderzoeksgegevens dienen te rapporteren. Op het derde niveau leren studenten hoe zij door middel van een onderzoeksmatige opzet toetsinstrumenten kunnen ontwerpen. Het panel herkent de specifieke aandacht voor onderzoeksvaardigheden binnen deze leerlijn en waardeert dat. Het panel ziet echter ook dat studenten bij het vervaardigen van de beroepsproducten worstelen met het opzetten en uitvoeren van het opzetten en uitvoeren praktijkgericht onderzoek. Het onderwijs op dit punt zal nog verder afgestemd moeten worden op de instroomkwalificaties van studenten (vt en dt). Het panel acht dit van belang gezien de constatering over de proeve van bekwaamheid aan het eind van de opleiding (zie standaard 3).

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding hanteert voor de voltijd- en deeltijdopleiding het concept van competentiegericht leren. De opleiding maakt daarbij gebruik van uitgangspunten van het sociaal-constructivisme, te weten: (1) leren is een constructief proces, (2) leren is een actief proces, (3) leren is een interactief proces, (4) leren is reflecteren en (5) leren is praktijkgericht.

Het curriculum is opgebouwd uit praktijkgerichte onderwijseenheden op drie niveaus (zie Inhoud van het programma) en ondersteunende leerlijnen. De opbouw in niveaus wordt bepaald langs het volgende orderingsprincipe:

- van sturing (door docenten) naar zelfsturing (door studenten);
- van enkelvoudig naar complexe (leer)situaties;
- van afhankelijkheid naar onafhankelijkheid (zelfstandigheid)

Aansluitend bij deze uitgangspunten en principes hanteert de opleiding een variatie aan werkvormen, die het panel passend acht. De opleiding geeft in de *kritische reflectie* aan dat bij de selectie van werkvormen onder meer gelet wordt op de mate van afwisseling en uitdaging. In het onderwijs is er sprake van een opbouw van opdrachtgestuurd en casus-gestuurd onderwijs op niveau 1, naar project- en probleemgestuurd onderwijs op niveau 2, naar onderwijs met elementen uit het concept action learning en bewijsmateriaalgestuurd onderwijs op niveau 3. Het panel heeft gezien dat de opleiding in de OWE-beschrijvingen

duidelijk aangeeft welke werkvormen worden ingezet. Zo is zichtbaar dat in de leerlijn Psychologie onder meer gebruik gemaakt wordt van interactieve hoorcolleges. Bij de beroepstaak 'Begeleiden van lerende' wordt gebruik gemaakt van de werkvorm practicum met kennisoverdracht.

Begeleiding van studenten

Het panel constateert dat de opleiding drie vormen van studentbegeleiding onderscheidt: studieloopbaanbegeleiding, begeleiding van de cursusgroep en individuele studenten, en intervisie. De studieloopbaanbegeleiding is gericht op het leren vormgeven van de eigen ontwikkeling. Alle studenten krijgen een studieloopbaanbegeleider toegewezen die de studenten begeleidt bij hun studievoortgang en stimuleert tot zelfverantwoordelijk leren en 'leren leren'. In het kader hiervan vindt groepsgewijze en individuele begeleiding plaats en worden er in het eerste studiejaar trainingen gericht op leervaardigheden aangeboden.

De begeleiding binnen de cursusgroepen vindt plaats door de (vak)docent en hoort afgestemd te zijn op het propedeuse, hoofdfase- of afstudeerniveau. Naast de begeleiding binnen een cursusgroep, vindt ook individuele begeleiding plaats. De begeleiding van het praktijkleren is individueel evenals de begeleiding bij de proeve van bekwaamheid. Het panel acht de docentbegeleiding in de afstudeerfase intensief in verhouding tot de door de opleiding beoogde afnemende docentsturing. De opleiding zal studenten in het programma zo moeten voorbereiden op hetgeen van hen gevraagd wordt in de afstudeerfase dat, in lijn met de onderwijsvisie, de afnemende docentsturing ook in deze fase van de opleiding adequaat doorgevoerd kan worden.

Naast de individuele begeleiding van het praktijkleren, nemen alle voltijd- en deeltijdstudenten op niveau 2 en 3 verplicht deel aan intervisie. De terugkomdagen vinden voor voltijdstudenten plaats bij de organisaties waar studenten praktijkleren. Studenten worden in groepen van vier aan elkaar en aan een praktijkdocent gekoppeld. De studenten bezoeken de organisaties van de medestudenten bij wie zij in de groep zitten. Tijdens de terugkomdagen is het onderdeel intervisie standaard ingepland en bespreken studenten vraagstukken die zij tegenkomen tijdens het praktijkleren onder begeleiding van de praktijkdocent van de opleiding. De terugkomdagen voor de deeltijdstudenten vinden plaats op de opleiding, waarbij een dagvullend programma wordt aangeboden dat deels door de opleiding en deels door de studenten wordt vormgegeven (bijv. door het uitnodigen van een gastspreker die een lezing geeft over een actueel opleidingskundig thema).

Het systeem van begeleiding, dat door de opleiding beschreven wordt in de kritische reflectie, wordt positief door het panel gewaardeerd. Studenten geven in het gesprek met het panel blijk van tevredenheid over de begeleiding vanuit de opleiding. Ze geven aan dat er een motiverend effect uitgaat van de begeleiding. Studenten geven aan dat er bij een studieachterstand een studievoortgangsgesprek wordt gepland, waarin de mogelijkheden worden besproken om de achterstand in te halen. Daartoe wordt bijvoorbeeld een individuele planning opgesteld. Wel is het panel van oordeel dat de opleiding de begeleiding van het praktijkleren beter ingericht dient te worden gelet op communicatie, contacten en afstemming met de organisaties waar studenten praktijkleren.

De student is in de huidige situatie de cruciale schakel in informatievoorziening tussen de opleiding en de praktijkleerplek, waarmee de kwaliteit ook daarvan afhankelijk gemaakt wordt. De opleiding moet hierin een actieve rol spelen om de kloof te dichten die soms bestaat tussen de wensen van de praktijk en de eisen vanuit de opleiding, aldus het panel.

Verschillende leerroutes

De opleiding wordt in voltijd en deeltijd aangeboden. Voltijd en deeltijdstudenten volgen dezelfde leerroute volgens vrijwel dezelfde programmering en dezelfde studieduur van vier jaar. Van deeltijdstudenten wordt verwacht dat zij meer zelfstudie doen, of zoals dat genoemd wordt in de gegevens van de onderwijseenheden: niet geprogrammeerde zelfwerkzaamheid. In deze beschrijvingen heeft het panel gezien dat de geprogrammeerde contacttijd voor voltijdstudenten hoger is.

De deeltijddopleiding bestaat uit twee groepen studenten: regulier en met vrijstellingen. De groep deeltijdstudenten met vrijstellingen stroomt in de postpropedeutische fase in op basis van een verwante hbo- of wo-opleiding, of op basis van een positief afgelegd leerwegaafhankelijk tentamen, een instroomassessment. In het assessment, waaraan een intakegesprek vooraf gaat, worden de competenties van het competentieprofiel en de professionele standaard op niveau 1 getoetst. Op basis van een positief afgelegd assessment verleent de examencommissie vrijstelling voor de onderwijseenheden van de propedeuse. Het panel heeft voorbeelden van afgenomen assessments ter inzage gevraagd om de zorgvuldigheid van deze procedure te kunnen beoordelen. De opleiding heeft inzicht geboden in verschillende instroomdossiers, waar studenten door middel van een uitgebreid portfolio aantonen over competenties op niveau 1 te beschikken. Het panel kan de beslissingen van de opleiding over het al dan niet toelaten van studenten tot de postpropedeutische fase goed volgen. De procedure wordt zorgvuldig uitgevoerd.

Het panel is over het algemeen van oordeel dat de opleiding adequaat aansluit op de kwalificaties van instromende studenten. Het onderwijs is het best toegesneden op ondernemende zelfsturende studenten, aldus het panel.

Kwaliteit van het personeel

Het *Strategisch Personeelsplan 2009-2012* vormt het uitgangspunt voor het huidige personeelsbeleid van de opleiding. Begin 2013 is een nieuw personeelsplan voor de faculteit vastgesteld dat in de loop van het jaar nader uitgewerkt wordt.

Bij de opleiding zijn achttien docenten actief. Zij vertegenwoordigen in totaal 14,1 fte, hetgeen leidt tot een docent-studentratio van 1:28 (peildatum: 1 januari 2013). Het overgrote deel van de docenten heeft een mastergraad, dit betreft 85 procent. Het panel heeft de cv's van docenten bestudeerd en ziet dat zij over relevante vakspecifieke kennis beschikken. Ook is er voldoende praktijkervaring aanwezig in het docententeam. Een deel van de docenten beschikt over actuele werkervaring als opleidingsprofessional in de praktijk. Tevens voeren docenten opleidingskundige opdrachten uit voor organisaties, onder meer via HAN Competens. Een aantal docenten publiceert in vakbladen, zoals *Opleiding & Ontwikkeling* en het *Tijdschrift voor Ontwikkeling in Organisaties*. Het panel heeft een lijst met publicaties

gezien en is hier positief over. In de gesprekken heeft het panel een hecht team gezien met een actieve beroepshouding. Het panel stimuleert de opleiding te blijven werken aan doorontwikkeling van de kwalificaties van het personeel. In aansluiting op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk, waarbij de HRD-component in toenemende mate centraal komt te staan, zal het docententeam zich die kant op moeten ontwikkelen. Het panel constateert dat de opleiding oog heeft voor deze 'opdracht' en stimuleert dit.

Er wordt gewerkt aan het aantrekken van een lector die nadrukkelijk betrokken is bij de opleiding Opleidingskunde. Het panel onderschrijft het belang hiervan en is positief over dit voornemen en de stappen die hiertoe genomen worden.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

Het onderwijs wordt verzorgd op de locatie Gymnasion in Nijmegen. De verwachting is dat de opleidingen van de faculteit Educatie in 2014 naar een nieuw gebouw verhuizen. Het huidige gebouw is modern en beschikt over voldoende leslokalen en werk- en overlegruimtes. Het gebouw beschikt over een studiecetrum met een divers aanbod aan literatuur en PC's waar studenten gebruik van kunnen maken. Studenten hebben tevens toegang tot de bibliotheek van de Radboud Universiteit, tegenover het Gymnasion. Het panel heeft bij de rondleiding kennisgenomen van de voorzieningen en is positief over de kwaliteit hiervan. Uit gesprekken met studenten komen twee aandachtspunten naar voren. De beschikbaarheid van studieruimte wordt door studenten als verbeterpunt aangedragen evenals de digitale leeromgeving, waarbij met name het werken met het digitaal portfolio wordt genoemd.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd

De opleiding hanteert verschillende overlegvormen en evaluatie-instrumenten om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken. Een belangrijk orgaan is de curriculumcommissie; zij bewaakt de kwaliteit van het onderwijs en stuurt overstijgende onderdelen aan, zoals: het competentieprofiel, toetsbeleid, opbouw didactiek, niveaubewaking en de opbouw van het curriculum. Andere relevante overlegorganen zijn de opleidingscommissie, de faculteitsraad en –directie en het managementteam. Als evaluatie-instrumenten hanteert de opleiding onder meer de Nationale Studenten Enquête, semesterevaluaties en medewerkerstevredenheidonderzoeken.

Overwegingen en conclusie

Het panel is positief over de onderwijsleeromgeving die door de opleiding is opgezet. De eindkwalificaties zijn, met behulp van zes relevante beroepstaken, adequaat vertaald naar het programma. De studenten werken met de beroepstaken gedurende de studie op propedeuse-, hoofdfase-, en afstudeerniveau aan de beheersing van de eindkwalificaties. Dit wordt ondersteund vanuit vier leerlijnen. Er is waardering van het panel voor deze zorgvuldige uitwerking. De kennis en beroepsvaardigheden van het programma zijn gebaseerd op de inhoud van de Body of Knowledge & Skills. De kenniscomponent in het programma is naar oordeel van het panel relevant en van voldoende niveau, maar kan op onderdelen winnen aan actualiteit.

Over de beroepsvaardigheden is het panel ook merendeels positief, maar de onderzoeksvaardigheden van studenten zullen verder ontwikkeld moeten worden, waarbij verwezen wordt naar de bevindingen over de proeve van bekwaamheid (zie standaard 3).

De vormgeving van het onderwijsprogramma wordt door het panel als passend beschouwd. De opleiding hanteert duidelijke uitgangspunten voor de vormgeving van het onderwijs gebaseerd op het sociaal-constructivisme. Daarnaast wordt de opbouw van het programma gereguleerd door een ordeningsprincipe (niveaus). Het panel ziet dit grotendeels terug in de verzorging van het onderwijs, maar merkt op dat van afnemende docentsturing in de laatste fase van de opleiding verder doorgevoerd kan worden.

Studenten voelen zich over het algemeen goed begeleid tijdens de opleiding. Daartoe voorziet de opleiding in verschillende begeleidingsstructuren die positief door het panel gewaardeerd worden. Een uitzondering hierop vormt de begeleiding van het praktijkleren. Het panel is hierover van oordeel dat deze begeleiding intensiever ingericht dient te worden.

De docenten zijn goed gekwalificeerd voor het geven van onderwijs aan deze opleiding. Zowel de opleidingsachtergronden van de docenten als (huidige) activiteiten in de beroepspraktijk dragen daar aan bij. Het panel is positief over de activiteiten van de opleiding om een lector aan te trekken. Voorts zijn de voorzieningen voldoende op orde voor de verzorging van het onderwijs.

Het panel stelt vast dat de elementen programma, vormgeving, personeel en voorzieningen een voldoende samenhangende leeromgeving vormen. Op basis van de opmerkingen over de actualiteit van de theoretische component, onderzoeksvaardigheden en vooral over de begeleiding van het praktijkleren komt het panel voor beide varianten tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het panel heeft het document *Toetsbeleid ILS Opleidingskunde 2012-2013* bestudeerd, waarin de opleiding haar visie op toetsing, uitgangspunt, doelstellingen en werkwijze rond toetsing heeft vastgelegd. Een praktische vertaling van dit document voor studenten en docenten is de Handleiding Tentaminering, die jaarlijks op de digitale omgeving wordt geplaatst. In het gesprek met studenten blijkt dat zij dit document kennen en actief gebruiken, bijvoorbeeld om de vereisten voor het digitale portfolio op te zoeken.

In het *Toetsbeleid* zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van verschillende betrokkenen bij toetsing en beoordeling duidelijk beschreven. Het betreft de instituutsdirectie, examencommissie, opleidingscoördinator, curriculumcommissie, toetsadviescommissie en het team kwaliteitszorg. De examencommissie heeft in deze een aantal belangrijke taken, waaronder het borgen van de kwaliteit tentamens en examens en het vaststellen van richtlijnen ter beoordeling van de uitslag van tentamens en examens. In 2011 heeft de examencommissie de routing toetsing ingesteld die examinatoren voorschrijft om op structurele wijze relevante tentamendocumenten aan te leveren bij de examencommissie. De examencommissie trekt jaarlijks een steekproef uit het tentamenarchief en beoordeelt ingediende documenten op procedurele en kwaliteitsaspecten. In april 2012 is er een toetsadviescommissie ingesteld die gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt over de toetsing en de kwaliteitsborging daarvan.

De opleiding hanteert één toetsprogramma voor voltijd- en deeltijdstudenten. Het geheel van toetsen en toetsvormen is zo ingericht dat alle competenties op alle niveaus worden getoetst binnen de onderwijseenheden. De toetsing sluit nauw aan bij de beroepspraktijk van de opleidingskundige doordat beroepstaken, -rollen en –producten centraal worden gesteld door de opleiding. Studenten werken binnen een onderwijseenheid, zowel individueel als in groepsverband aan beroepsproducten die een opleidingskundige in de beroepspraktijk ook levert. Daarnaast maken studenten individueel producten om hun handelen vanuit theoretisch en professioneel perspectief te onderbouwen. Deze (beroeps)producten gelden als verplicht bewijsmateriaal voor een tentamen. Het panel heeft hier tijdens de visitatiedag voorbeelden van gezien en is daarover positief. Uit de gesprekken bleek onder meer dat studenten in hun individuele onderbouwing kunnen aangeven het groepsproduct niet (geheel) te ondersteunen, bijvoorbeeld omdat deze student vanuit de eigen theoretische onderbouwing tot een ander inzicht komt. Het panel vindt dit een sterk onderdeel binnen de toetsing.

Bij tentamineren van de onderwijseenheden worden de volgende toetsvormen ingezet:

- digitaal portfolio (DPF);
- performance-assessment;
- individueel gesprek.

Het DPF wordt bij alle onderwijseenheden als toetsinstrument ingezet. Het panel heeft tijdens de visitatiedag toegang gekregen tot een aantal DPF's ingezien. Het panel ziet daarin dat studenten per onderwijseenheid (beroeps)producten verzamelen als bewijs voor hun competentieontwikkeling. Om de EC voor een OWE te behalen, dient een student alle deeltentamens of de integrale toets behorend bij die OWE met een voldoende resultaat te hebben afgesloten. De leerlijnen worden getoetst via de deeltentamens, verbonden aan een OWE. Bij de tentaminering van de leerlijnen worden kennistoetsen en vaardigheidstoetsen ingezet, zo stelt het panel vast. Voorbeelden zijn een multiple choice-toets over management en organisatie (kennistoets) en het schrijven van een informatieboekje in het kader van de leerlijn communicatie. De toetsvormen passen bij hetgeen getoetst moet worden, aldus het panel. Er is sprake van variatie in toetsvormen en de opleiding maakt vooraf inzichtelijk aan welke vereisten studenten moeten voldoen om een toets met succes te doorlopen. Dit staat in de *Handleiding Tentaminering* maar is ook uitgewerkt in een bijlage van de *OER*.

Het DPF speelt een centrale rol in het beoordelen van de competentieontwikkeling van de student. Het DPF kan bestaan uit een mix van individuele en groepsproducten, waarbij individuele producten altijd vereist worden door de opleiding. Als er sprake is van groepsproducten, dan wordt de groepsbeoordeling meegenomen in de individuele beoordeling. Voor aanvang van de inhoudelijke beoordeling van het DPF doorloopt de examinerator eerst een aantal procedurele stappen, zoals het controleren van de toegang tot het DPF, het tijdstip waarop het DPF is gesloten, de aanwezigheid van een inhoudsopgave volgens de vereisten en de aanwezigheid van de verplichte bewijsmaterialen. Wanneer aan die eisen is voldaan, start de inhoudelijke beoordeling door de examinerator. Het panel heeft vernomen van studenten dat deze eisen strikt worden nageleefd door de examineratoren. Na iedere beoordeling van een (deel)tentamens vanuit de OWE en leerlijnen vult de examinerator een beoordelingsformulier in waarmee de student inhoudelijke terugkoppeling krijgt over zijn geleverde prestatie. Op de beoordelingsformulieren van de onderwijseenheden staan de competenties die getoetst worden en de bijbehorende beoordelingscriteria aansluitend bij de criteria vanuit het toetskader. Per beoordelingscriterium wordt in het beoordelingsformulier ruimte geboden aan de examinerator om een korte toelichting te geven. Het panel constateert vanuit bestudering van verschillende beoordelingsformulieren dat hier wisselend gebruik van gemaakt wordt. De schriftelijke navolgbaarheid van een toegekende beoordeling kan versterkt worden, aldus het panel.

In gesprek met beoordelaars van de afsluitende proeve van bekwaamheid wordt door docenten aangegeven dat met name de grens tussen voldoende en onvoldoende door de opleiding bewaakt wordt. Daarna wordt vanuit een holistische gedachte het cijfer voor het werk van de student bepaald. De opleiding werkt met twee beoordelaars en in het gesprek met hen geven zij aan dat deze vrijwel altijd onafhankelijk van elkaar tot een vergelijkbaar oordeel komen. Het panel is positief over het hanteren van een tweede beoordelaar, maar merkt op dat het bij teveel werken moeite heeft om de gegeven cijferbeoordeling te volgen. Vanuit bestudering van beroepsproducten en proeven van bekwaamheid komt het panel geregeld tot een ander oordeel, waarbij de beoordelingen van het panel zowel naar boven als naar beneden afwijken van de beoordeling door de opleiding. Vaak maken de beoordelaars in hun schriftelijk feedback wel duidelijk dat onderdelen niet in orde zijn, maar wordt dit naar oordeel van het panel te weinig uitgedrukt in het gegeven cijfer. Bij enkele werken is het panel niet voldoende overtuigd van de geleverde kwaliteit en komt het tot een oordeel onvoldoende, waar de opleiding tot een voldoende komt (zie Realisatie van de beoogde eindkwalificaties). De borging van de kwaliteit van beoordelen staat hiermee onder druk. Het panel acht het noodzakelijk dat de opleiding de beoordelingssystematiek aanscherpt om deze afwijkingen zoveel mogelijk uit te sluiten. Het panel heeft de indruk dat de holistische beoordelingswijze niet adequaat werkt, doordat deze te weinig houvast biedt voor de beoordelaars en teveel ruimte laat voor eigen interpretatie. Het panel heeft de indruk dat dit tot situaties leidt, waarbij studenten gedurende de opleiding te vaak 'het voordeel van de twijfel krijgen' en daarmee te lang binnen de opleiding worden gehouden.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Toetsing van de eindkwalificaties geschiedt door middel van toetsing van de competenties van het competentieprofiel in de onderwijseenheden op niveau 3 (afstudeerfase) en door toetsing van de competenties van de professionele standaard bij het praktijkleren op niveau 3 en de proeve van bekwaamheid.

Aan het einde van de opleiding voert de student de 'proeve van bekwaamheid' uit. Dit is de afsluitende integrale toets. De opleiding definieert de proeve van bekwaamheid als volgt in de *Handleiding Proeve van Bekwaamheid 2012-2013*: "Een proeve van bekwaamheid is een door de student zelfstandig uit te voeren opleidingskundig relevant project. Het doel hiervan is een bijdrage te leveren aan de oplossing van een opleidingsprobleem van een organisatie. Hiermee toont de student aan dat hij een professionele startbekwame opleidingskundige is". In de kritische reflectie geeft de opleiding aan dat de student op projectmatige wijze werkt aan het project, waarbij na de oriëntatiefase, de definitiefase en de presentatiefase een 'go' of 'no go' wordt gegeven door twee examinatoren van de opleiding. De proeve wordt afgesloten met een DPF, waarin een aantal verplichte bewijsmaterialen dient te worden opgenomen, en die wordt afgerond met een individueel gesprek met de twee examinatoren.

Het panel heeft in totaal 19 proeven van bekwaamheid bestudeerd. Bij een te groot aantal, meer dan tien procent, is het panel van oordeel dat het werk niet met een voldoende beoordeeld had mogen worden. Samengevat ziet het panel de volgende tekortkomingen in de eindwerken en in het afstudeerproces: Studenten gaan op zoek naar een praktijkgerichte opdracht binnen een organisatie. De vraag van deze opdrachtgever wordt in veel werken te direct vertaald naar een onderzoeksopzet of product, zonder dat zich een aantoonbaar proces afspeelt van vraagarticulatie. Studenten stappen te snel over naar de fase waarin vaak ontwerpgerichte oplossingen worden bedacht voor een te beperkt geanalyseerd probleem. Gesprekken hierover met studenten, begeleidende docenten en vertegenwoordigers van het werkveld bevestigen dit beeld: het spanningsveld tussen de concrete niet onderbouwde klantvraag aan de ene kant en de benodigde verantwoording aan de andere kant. Dit proces leidt naar oordeel van het panel in enkele gevallen tot een te brede vraagstelling, waarmee de student eigenlijk al een 'valse start' maakt. Vervolgens ziet het panel in de uitvoering van de opdracht verschillende tekortkomingen die per werk verschillen. Het panel maakt opmerkingen over de passendheid van de gekozen onderzoeksmethode, het ontbreken van de verantwoording voor de gekozen methode, de diepgang van de literatuurstudie, het ontbreken van samenhang en integratie in het eindwerk, en in een aantal werken is de centrale vraag niet of slechts deels beantwoord zonder heldere reflectie hierop. Het panel ziet deze elementen niet altijd terug in de beoordelingen door de opleiding. Waar beoordelaars deze aspecten wel in de beoordeling benoemen, verbaast het het panel dat dit niet leidt tot een onvoldoende beoordeling.

Recent (april 2013) heeft de opleiding een *Verbeterplan Proeve van Bekwaamheid* vastgesteld. De basis voor dit verbeterplan wordt gevormd door meerdere onderzoeken naar de herleidbaarheid van de oordelen over producten op eindniveau, in het kader van 'vreemde ogen dwingen'.

De bevindingen vanuit deze onderzoeken sluiten in hoge mate aan bij de bevindingen van het visitatiepanel. Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat het panel zich soms minder positief uitlaat dan de bewoordingen in het verbeterplan. Zo onderschrijft het panel de bevinding van de opleiding dat 'Kritisch onderzoek naar de vraag achter de vraag bij het formuleren van de opdracht/onderzoeksvraag wordt hier en daar gemist', maar vindt het panel dit wel mild beschreven. De vertaling van de bevindingen naar de verbetermogelijkheden op korte en lange termijn door de opleiding, is volledig. Het panel is onder meer positief over het accent dat gelegd wordt op de beoordelingscriteria voor bijvoorbeeld de theoretische onderbouwing. Het panel acht voorts versteviging van het go/no go-moment noodzakelijk evenals scheiding van het proces van begeleiden en beoordelen.

Naast de kwaliteit van de proeven van bekwaamheid en andere (beroeps)producten heeft het panel zich een beeld gevormd van het functioneren van afgestudeerden in de beroepspraktijk. Gesprekken met afgestudeerden en vertegenwoordigers van het werkveld geven blijk van tevredenheid hierover. De afgestudeerden hebben echt meerwaarde in de organisaties waar zij terecht komen. Het alumnionderzoek 2012 laat eveneens positieve resultaten zien. Zo zijn de alumni positief over 'de voorbereiding op het uitoefenen van het beroep'.

Overwegingen en conclusie

Het panel is in de basis positief over het systeem van toetsing dat door de opleiding wordt gehanteerd. Er is sprake van een gevarieerd toetsaanbod en de toetsen zijn passend bij het onderwijs. Studenten kunnen zich vanuit verschillende documenten een goed beeld vormen van de toetsing en de beoordeling. Het panel maakt een aantal opmerkingen die met name het beoordelingsaspect van de toetsing aangaan. De navolgbaarheid van gegeven oordelen dient naar oordeel van het panel verstevigd te worden. Tevens ziet het panel noodzaak om de borging van de kwaliteit van de beoordeling te verstevigen. Door de holistische beoordelingswijze lijken de beoordelaars te weinig houvast te hebben en ontstaat er naar de indruk van het panel teveel ruimte voor interpretatie. Het panel merkt op dat een duidelijke onderlinge maatstaf ontbreekt die helpt om tot een intersubjectief oordeel te komen. Het panel ziet dit ook terug in de beoordelingen van de proeven van bekwaamheid, die studenten aan het eind van hun opleiding vervaardigen. Bij meer dan 10 procent van de bestudeerde werken van afgestudeerden komt het panel niet tot een voldoende oordeel. De opleiding heeft hier zelf ook mogelijkheden tot verbetering gezien en heeft recent een verbeterplan opgesteld dat in hoge mate tegemoet komt aan bevindingen van het visitatiepanel. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor beide varianten tot het oordeel **onvoldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel (voltijd en deeltijd)
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Onvoldoende

Overwegingen en conclusie

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat standaard 3 niet met een voldoende is beoordeeld. Om tot het eindoordeel voldoende te kunnen komen, dient deze standaard ten minste als voldoende te worden beoordeeld. De beoordeling van de standaarden door het panel, leidt tot het oordeel onvoldoende over beide varianten van de opleiding.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Opleidingskunde van Hogeschool Arnhem en Nijmegen als **onvoldoende**. Het visitatiepanel adviseert de NVAO bij het accreditatiebesluit de maximale herstelperiode toe te kennen.

4 Aanbevelingen

De aanbevelingen:

1. Het panel beveelt de opleiding nadrukkelijk aan de beoordelingssystematiek bij de proeve van bekwaamheid aan te passen. Het panel raadt de opleiding aan een bruikbare set beoordelingscriteria te ontwikkelen gekoppeld aan adequate beoordelingsschalen. De opleiding dient daarbij te werken aan een kritisch systeem van intercollegiale feedback rondom het aspect beoordeling.
2. Het panel raadt de opleiding aan het studieonderdeel 'onderzoeksvaardigheden' in het programma te verstevigen. Het verdient aanbeveling om transferbevorderende maatregelen te treffen, waardoor studenten regelmatig een beroep op deze kennis en vaardigheden moeten doen.
3. Het panel raadt de opleiding aan het begeleidingsproces bij de proeve van bekwaamheid nog eens te doordenken. Het panel acht de processtappen zinvol, maar constateert dat de invulling teveel varieert. Met name het komen tot scherpe vraagstellingen is essentieel. Het panel raadt de opleiding aan te zorgen voor voldoende competentie op het gebied van onderzoeksbegeleiding.
4. Het panel raadt de opleiding aan de borging van het praktijkleren te versterken. De opleiding kan een actievere begeleidende rol innemen in de communicatie, contacten en afstemming met de organisaties waar studenten praktijkleren.
5. Het panel raadt de opleiding aan scherp te blijven op veranderingen in het vakgebied. De opleiding heeft zeker de intentie dit te doen (engagement, maar zou daar naar oordeel van het panel meer energie in kunnen steken. De voorgenomen benoeming van een lector en een actieve kenniskring zijn in dat verband zeker zinvol.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Competentieprofiel:

- *Competent in didactiek*
Een opleidingskundige die competent is in didactiek selecteert en ontwikkelt passende vormen, materialen en methodieken waarmee groepen of individuen worden aangezet tot leren. Hij geeft leeromgevingen vorm op basis van leerpsychologische kennis, informatie over de doelgroep, (leer)doelen en inhoudelijke informatie.
- *Competent in stimuleren van leren*
Een opleidingskundige die competent is in stimuleren van leren interacteert tijdens leer- en ontwikkelactiviteiten met lerenden. Hij zet lerenden aan tot reflectie en gedragsverandering door bijvoorbeeld het stellen van vragen, het geven van feedback of het laten experimenteren met vaardigheden. Hij stemt hierbij af op doelen en behoeften van de lerenden.
- *Competent in opleidings- en leerbeleid*
Een opleidingskundige die competent is in opleidings- en leerbeleid zet beleidslijnen uit met betrekking tot leren en opleiden binnen een organisatie met het oog op ontwikkeling van mens en organisatie. Dit doet hij zowel op de korte - als op de langere termijn. De beleidslijnen baseert hij op relevante informatie c.q. kennis over de organisatie, (nieuwe) theorieën over leren en opleiden en visies op mensen, organisaties en leren. Om draagvlak te creëren draagt hij zijn visie/ideeën uit en beargumenteert deze, zich afstemmend op de specifieke situatie.
- *Competent in adviseren*
Een opleidingskundige die competent is in het adviseren kan leerpotentieel van leer- en werkactiviteiten inschatten, vergroten en benutten. Middels advisering en coördinatie helpt hij een rijke en krachtige leer- en/of werkomgeving te creëren en praktische vraagstukken gerelateerd aan leren op te lossen. Ook adviseert hij over passende leertrajecten om organisatieveranderingen te ondersteunen.
- *Competent in toegepast onderzoek*
Een opleidingskundige die competent is in toegepast onderzoek weet op welke wijze hij systematisch informatie kan verzamelen. Hij weet de juiste bronnen te onderzoeken door middel van passende en efficiënte methoden, waarna hij de gegevens die dit oplevert interpreteert en rapporteert.

- *Competent in klant- en organisatiegerichtheid*
Een opleidingskundige die competent is in klant- en organisatiegerichtheid is sensitief voor behoeften, doelen en cultuur van organisaties, klanten en branches en weet hier adequaat op in te spelen. Hij maakt zich snel klant en/of organisatiespecifieke kennis eigen en kan deze kennis inzetten ten behoeve van leer- en ontwikkelactiviteiten.
- *Competent in organiseren*
Een opleidingskundige die competent is in organiseren weet zijn werk en de (leer)activiteiten die hij organiseert in goede banen te leiden. Hij deelt tijd goed in en werkt planmatig. Hij maakt van verschillende onderdelen in een project of (leer)activiteit op systematische wijze een logisch geheel en werkt waar nodig doeltreffend samen met collega's.
- *Competent in commerciële vaardigheden*
Een opleidingskundige die competent is in commerciële vaardigheden weet klanten te werven en te behouden, door commerciële activiteiten. Hij weet externe opdrachten te vertalen in passende offertes. Daarnaast is hij in staat verantwoording af te leggen voor (het effect van) zijn activiteiten in termen van financiën.
- *Competent in samenwerking en relaties*
Een opleidingskundige die competent is in samenwerking en relaties levert een actieve bijdrage aan samenwerkingsverbanden en houdt hierbij rekening met de behoeften en doelen van de werkpartners en zichzelf. Hij draagt bij aan de opbouw van werkrelaties en onderhoudt deze relaties door het creëren van betrokkenheid, resultaatgerichtheid en sfeer.
- *Competent in persoonlijke ontwikkeling*
Een opleidingskundige die competent is in persoonlijke ontwikkeling signaleert met behulp van reflectie bij zichzelf leer- en ontwikkelbehoeften, die hij vertaalt naar passende en haalbare acties. Hij zoekt relevante leersituaties op en past zijn eigen gedrag aan, op basis van leerervaringen.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Deeltijd jaar 1

	Periode 1		Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps-taak	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 1: Ontwerpen & ontwikkelen van leerarrangementen	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 1: Ontwerpen en ontwikkelen van leerarrangementen (15 stp.)	TENTAMINERING	Opleidingsadvies geven Niveau 1: Adviseren over leertrajecten (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Leerbeleid ontwikkelen Niveau 1: Opleidingsjaarplan (7,5 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps-taak	Trainen Niveau 1: Didactische vaardigheden		Trainen Niveau 1: Didactische vaardigheden (15 stp.)		Praktijkleren Niveau 1: Oriëntatie op het beroep (7,5 stp.)		Begeleiden van lerenden Niveau 1: Intervisievaardigheden (7,5 stp.)	
Leerlijn	Onderzoeks-vaardigheden 1: Literatuur-onderzoek		Communicatie schriftelijk 1a: Schrijven voor de doelgroep		Management en organisatie 1a: Inleiding organisatiekunde		Management en organisatie 1b: Mens & organisatie	
Leerlijn	Communicatie ICT 1a: HAN diensten		Psychologie 1a: Inleiding psychologische stromingen		Communicatie schriftelijk 1b: Rapporteren		Psychologie 1b: Leren van volwassenen	
Studieloopbaanbegeleiding <i>Begin periode 1:</i> SLB-training Introductie Opleidingskunde <i>Einde periode 1:</i> SLB-training Competent in leren (1 dag, week 9) + Training Communicatie mondeling 1: Gespreksvaardigheid (1 dag, week 10)								

Deeltijd jaar 2

	Periode 1		Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps-taak	Voorbereiding Praktijkleren Niveau 2 (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 2: Ontwerpen & ontwikkelen van 'blended' leertrajecten	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangement en Niveau 2: Ontwerpen & ontwikkelen van 'blended' leertrajecten (15 stp.)	TENTAMINERING	Trainen Niveau 2: Faciliteren van leerprocessen Inclusief Drama (7,5 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps-taak	Leerbeleid ontwikkelen Niveau 2: Effectiviteit van opleidingen (7,5 stp.)		Begeleiden van lerenden Niveau 2: Coachingsvaardig- heden (7,5 stp.)		Opleidingsadvies geven Niveau 2: Adviseren binnen de context van HR-beleid		Opleidingsadvies geven Niveau 2: Adviseren binnen de context van HR-beleid (15 stp.)	
Leerlijn	Communicatie mondeling 2b: Persoonlijk ondernemerschap		Communicatie ICT 2: Multimedia		Management en organisatie 2a: Personeels- management		Communicatie mondeling 2a: Gespreks- vaardigheid	
Leerlijn	Onderzoeks- vaardigheden 2: Praktijkonderzoek		Psychologie 2a: Gedragsverande- ring bij lerenden				Psychologie 2b: Sociale psychologie	
Praktijkleren niveau 2								
Studieloopbaanbegeleiding								

Deeltijd jaar 3

	Periode 1		Periode 2		Periode 3	Periode 4	
Beroeps-taak	Begeleiden van lerenden Niveau 3: Ontwikkelings-gericht coachen (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Inkopen van leerarrangementen Niveau 3: Inkopen van leerarrangementen (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Praktijkleren Niveau 2 (15 stp.)	Praktijkleren niveau 3 (15 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps-taak	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 3: Ontwerpen en ontwikkelen van competentie-gerichte leerarrangementen (7,5 stp.)		Opleidingsadvies geven Niveau 3: Strategisch opleiden in de praktijk (7,5 stp.)				
Leerlijn	Psychologie 3b: Beroepsethiek		Management en organisatie 2b: Kwaliteitssystemen en -keurmerken				
Leerlijn	Onderzoeksvaardigheden 3: Toetsconstructie		Management en organisatie 3a: Actuele HRD-thema's				
Studieloopbaanbegeleiding							

Deeltijd jaar 4

	Periode 1	Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps- taak	Minor (30 stp.)		TENTAMINERING	Trainen Niveau 3: Trainen in een organisatiecontext (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Proeve van bekwaamheid (15 stp.) <i>Inclusief 1 lesdag met daarin:</i> SLB / Intervisie	TENTAMINERING
Beroeps- taak				Leerbeleid ontwikkelen Niveau 3: Strategisch leerbeleid (7,5 stp.)			
Leerlijn				Psychologie 3a: Systeem- benaderingen			
Leerlijn				Management en organisatie 3b: Strategisch HRD			
Studieloopbaanbegeleiding							

Voltijd jaar 1

	Periode 1		Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps-taak	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 1: Ontwerpen & ontwikkelen van leerarrangementen	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 1: Ontwerpen & ontwikkelen van leerarrangementen (15 stp.)	TENTAMINERING	Opleidings-advies geven Niveau 1: Adviseren over leertrajecten (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Leerbeleid ontwikkelen Niveau 1: Opleidingsjaarplan (7,5 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps-taak	Trainen Niveau 1: Didactische vaardigheden Inclusief Drama		Trainen Niveau 1: Didactische vaardigheden (15 stp.)		Praktijkleren Niveau 1: Oriëntatie op het beroep (7,5 stp.)		Begeleiden van lerenden Niveau 1: Intervisie vaardigheden (7,5 stp.)	
Leerlijn	Communicatie schriftelijk 1a: Schrijven voor de doelgroep		Communicatie schriftelijk 1a: Schrijven voor de doelgroep		Management en organisatie 1a: Inleiding organisatie-kunde		Management en organisatie 1b: Mens & organisatie	
	Communicatie ICT 1a: HAN diensten				Communicatie mondeling 1: Gespreksvaardigheid			
Leerlijn	Onderzoeks-vaardigheden 1: Literatuur-onderzoek		Psychologie 1a: Inleiding psychologische stromingen		Communicatie schriftelijk 1b: Rapporteren		Psychologie 1b: Leren van volwassenen	
Studieloopbaanbegeleiding Begin periode 1: SLB-training Introductie Opleidingskunde Einde periode 1: SLB-training Competent in leren (week 9)								

Voltijd jaar 2

Periode 1		Periode 2		Periode 3		Periode 4		
Beroeps-taak	Voorbereiding Praktijkleren Niveau 2 (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 2: Ontwerpen & ontwikkelen van 'blended' leertrajecten	TENTAMINERING	Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 2: Ontwerpen & ontwikkelen van 'blended' leertrajecten (15 stp.)	TENTAMINERING	Trainen Niveau 2: Faciliteren van leerprocessen Inclusief Drama (7,5 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps-taak	Leerbeleid ontwikkelen Niveau 2: Effectiviteit van opleidingen (7,5 stp.)		Begeleiden van lerenden Niveau 2: Coachingsvaardigheden (7,5 stp.)		Opleidingsadvies geven Niveau 2: Adviseren binnen de context van HR-beleid		Opleidingsadvies geven Niveau 2: Adviseren binnen de context van HR-beleid (15 stp.)	
Leerlijn	Communicatie mondeling 2b: Persoonlijk ondernemerschap		Communicatie ICT 2: Multimedia		Management en organisatie 2a: Personeelsmanagement		Psychologie 2b: Sociale psychologie	
Leerlijn	Onderzoeks-vaardigheden 2: Praktijkonderzoek		Psychologie 2a: Gedragsverandering bij lerenden				Communicatie mondeling 2a: Gespreksvaardigheid	
Praktijkleren								
Studieloopbaanbegeleiding								

Voltijd jaar 3

	Periode 1	Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps- taak	Praktijkleren Niveau 2 (15 stp.)	Praktijkleren Niveau 3 (15 stp.)	TENTAMINERING	Begeleiden van lerenden Niveau 3: Ontwikkelingsgericht coachen (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Inkopen van leerarrangementen Niveau 3: Inkopen van leerarrangementen (7,5 stp.)	TENTAMINERING
Beroeps- taak				Ontwerpen van leerarrangementen Niveau 3: Ontwerpen en ontwikkelen van competentiegerichte leerarrangementen (7,5 stp.)		Opleidingsadvies geven Niveau 3: Strategisch opleiden in de praktijk (7,5 stp.)	
Leerlijn				Psychologie 3b: Beroepsethiek		Management en organisatie 2b: Kwaliteitssystemen en -keurmerken	
Leerlijn				Onderzoeksvaardig- heden 3: Toetsconstructie		Management en organisatie 3a: Actuele HRD-thema's	
Studieloopbaanbegeleiding							

Voltijd jaar 4

	Periode 1	Periode 2		Periode 3		Periode 4	
Beroeps- taak	Minor (30 stp.)		TENTAMINERING	Trainen Niveau 3: Trainen in een organisatiecontext (7,5 stp.)	TENTAMINERING	Proeve van bekwaamheid (15 stp.) <i>Inclusief 1 lesdag met daarin:</i> SLB / Intervisie	TENTAMINERING
Beroeps- taak				Leerbeleid ontwikkelen Niveau 3: Strategisch leerbeleid (7,5 stp.)			
Leerlijn				Psychologie 3a: Systeem- benaderingen			
Leerlijn				Management en organisatie 3b: Strategisch HRD			
Studieloopbaanbegeleiding							

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Nadere informatie over de achtergronden van de leden van het beoordelingspanel en secretaris:

De heer prof. dr. M.J. M. Vermeulen, voorzitter

De heer Vermeulen is ingezet als panellid vanwege zijn zeer brede en ook internationale deskundigheid op het gebied van onderwijs in al zijn aspecten. De heer Vermeulen is adviseur/toezichthouder. Tot 2012 was hij directeur van IVA Beleidsonderzoek en Advies, een aan Tilburg University gelieerd onderzoeksinstituut dat zich specialiseert in toegepast onderzoek naar complexe beleidsproblemen en daarmee samenhangende adviesvraagstukken onder meer op het gebied van arbeid, onderwijs, veiligheid, zorg&welzijn, cultuur en sociale zekerheid. Hij is zowel aan Tilburg University als aan de Open Universiteit Nederland hoogleraar Onderwijssociologie met daarbinnen een specialisme in het toegepast onderzoek op het gebied van de relatie tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economie. Een belangrijk toepassingsgebied is de arbeidsmarkt van de onderwijssector zelf. Daarnaast verricht hij toekomstverkenningen en werkt hij regelmatig als adviseur voor grote onderwijsinstellingen (marktverkenning, strategische positionering, managementontwikkeling) en voor het ministerie van OCenW (sturing van de onderwijssector, arbeidsmarkt sociale zekerheid in onderwijs, organisatieontwikkeling. Op dit gebied werkte hij ook regelmatig in Centraal en Oost-Europa en recent in Zuid-Afrika. Hij is lid van de raad van Toezicht van Signum (basisonderwijs Den Bosch e.o.) en voorzitter van de Raad van Toezicht van het Wellantcollege (groen vmbo/mbo). De heer Vermeulen heeft talloze publicaties op zijn naam staan en is sinds zomer 2001 columnist voor het Onderwijsblad (opinietijdschrift voor onderwijssector). De heer Vermeulen heeft vanuit eerdere visitaties kennis van de accreditatiesystematiek.

Opleiding:

1996	Promotie aan de Universiteit van Amsterdam, dissertatie "Human Capital in the Hinterland"
1987	Sociologie, specialisatie Onderwijssociologie, Katholieke Universiteit Brabant
1982	Nieuwe Leraren Opleiding Maatschappijleer/geschiedenis, Möllerinstituut Tilburg
1978	Atheneum-A

Werkervaring:

2012 – heden	Adviseur/toezichthouder vanuit management BV V-square BV
2007 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie Universiteit van Tilburg, leerstoel Beroepsvormingsprocessen in de onderwijssector
2006 – 2012	Directeur IVA Tilburg
2002 – heden	Hoogleraar onderwijssociologie, leerstoel scholing en arbeidsmarkt bij de Open Universiteit
2002 – 2006	hoogleraar-directeur van het Ruud de Moor Centrum voor professionalisering van onderwijsgeveenden van de Open Universiteit Nederland
1999 – heden	Academic Director van de opleiding Strategisch Management in Onderwijs en Educatie bij TiasNimbas (Universiteit van Tilburg).
1998 – heden	Academic Director masterprogramma Management in Education bij de TiasNimbas Businessschool aan de (Universiteit van Tilburg) (nevenfunctie)
1992 – 2002	Senior onderzoeker/hoofd afdeling onderwijsonderzoek bij het IVA-Tilburg.
1987 – 1992	Onderzoeker/projectleider bij TNO beleidsstudies en bij de Erasmusuniversiteit
1982 – 1987	Docent maatschappijleer en sociologie in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs

Bestuursfuncties:

2007 – heden	Lid Raad van Toezicht stichting Signum (Basisonderwijs 's-Hertogenbosch)
2008 – heden	Vereniging voor onderwijsresearch/bestuurslid van de sectie OOMO (onderwijssociologie)
2009 – heden	Voorzitter RvT Wellant College (AOC)
2012 – heden	Commissaris Zayaz (Woningbouwcorporatie)
2013 – heden	Voorzitter stuurgroep onderwijsonderzoek NRO

Adviescommissies

2012 – heden	Board of Examinations TiasNimbas Business School (vice chair)
2011 – heden	Evaluatiecommissie Top Institute Educational Research TIER (voorzitter)
2010 – heden	Raad van Advies Interuniversitair centrum voor onderwijsonderzoek ICO
2009 – 2011	Platform Betatechniek, auditcommissie techniek Pabo (voorzitter)
2007 – 2011	Geassocieerd lid Onderwijsraad
2006 – heden	Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (voorzitter)
2006 – 2011	Programmaraad Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt
2006 – 2011	Expertpanel OECD/CERI <i>Schooling for Tomorrow</i>
2006 – 2010	Adviescommissie Rotterdams Onderwijsbeleid
2006 – 2008	Adviescommissie terugdringing bureaucratie onderwijs
2004 – 2005	Voorzitter commissie proefaccreditatie Interactum Pabo's
2003 – 2005	Lid van de raad van advies ITS Nijmegen
2002 – 2003	Visitatiecommissie lerarenopleiding basisonderwijs
2002 – 2005	Lid commissie van advies onderwijsstatistiek (CCS/CBS)
1991 – 2002	Adviescommissie leerlingen- en studentenraming OCenW (lid)

De heer dr. M.R. van der Klink

De heer Van der Klink is ingezet vanwege zijn onderwijsdeskundigheid. Naast zijn onderwijskundige functies bij Open Universiteit is hij Lector Professionalisering van het Onderwijs bij Hogeschool Zuyd. Daarnaast is hij afstudeerbegeleider van de master Onderwijswetenschappen Open Universiteit en Universiteit van Amsterdam. Hij heeft onderzoek uitgevoerd naar competentiegerichte beroepsprofielen in uiteenlopende opleidingssectoren. De heer Van der Klink heeft tientallen publicaties op zijn naam staan. Hij heeft deelgenomen aan tal van nationale en internationale presentaties en workshops. Hij heeft auditdeskundigheid opgedaan bij proefvisitaties van EVC-procedures van hbo-instellingen en Open Universiteit. Voor deze visitatie heeft de heer Van der Klink onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1999	Promotie tot Doctor in de sociale wetenschappen
1985 – 1989	Doctoraal Andragogiek
1982 – 1983	Propedeuse Pedagogiek
1979 – 1982	Opleiding tot volledig bevoegd onderwijzer basisonderwijs

Werkervaring:

2011 – heden	Lector Professionalisering van het Onderwijs bij Hogeschool Zuyd
1999 – heden	Diverse functies in onderwijskundige domein (docent, hoofddocent, opleidingscoördinator, programmamanager, onderzoeker) bij Open Universiteit

1993 – 1998	Universitair docent Faculteit Toegepaste Onderwijskunde, Universiteit Twente
1990 – 1993	Onderwijskundig onderzoeker Vakgroep Agrarische Onderwijskunde, Universiteit Wageningen

Overig:

- Reviewer voor het Handboek Effectief Opleiden (vanaf februari 2001)
- Voorzitter van de redactie van Opleiding & Ontwikkeling, Tijdschrift over Human Resource Development (maart 2001 - januari 2003). Nadien nog actief als gastredacteur bij verschillende themanummers van dit tijdschrift.
- Reviewer voor het tijdschrift Human Resource Development Review (vanaf april 2001)
- Met ingang van 2002 lid van de Nederlandse onderzoeksschool voor de onderwijskunde (ICO)
- Beoordelaar van onderzoeksvoorstellen op het terrein van innovaties in beroepsonderwijs, ingediend bij NWO PROO (vanaf september 2002)
- Reviewer voor het tijdschrift Human Resource Development Quarterly (vanaf september 2003)
- Gastreviewer bij het tijdschrift International Journal of Training & Development (vanaf 2003)
- Lid van het bestuur van de divisie BBV van de VOR (september 2003- december 2011) en in die hoedanigheid betrokken bij organisatie van de ORD in 2003 en 2007
- Lid van de editorial board van het tijdschrift Human Resource Development International (vanaf januari 2003)
- Co-chair van de Research and Development Center 'Professional development of teacher educators' van de Association of Teachers Education Europe oktober 2004 – augustus 2011)
- Lid van de redactie van Develop, tijdschrift voor HRD (vanaf oktober 2004 tot januari 2010)
- Lid van de redactie van het Velon Tijdschrift, Tijdschrift voor lerarenopleiders (vanaf september 2005 tot januari 2010)
- Gastdocent bij masteropleiding Onderwijskunde van de UvA voor het onderdeel 'Leren in arbeidsorganisaties'. Tevens afstudeerbegeleider van afstudeerders van deze opleiding (vanaf november 2008 – juni 2011)
- Lid van de adviesraad van Develop, tijdschrift voor HRD (januari 2010 – januari 2011)
- Organisator en dagvoorzitter mini-conferentie Master Onderwijswetenschappen 28 mei 2010. Thema: Leren voor en door het werk
- Mede-organisator van de ATEE Winter conference (thema Professional Development of teacher educators) 2-4 april 2012 Coimbra Portugal
- Jurylid van de door de HBO-Raad ingestelde jury voor het Praktijkonderzoek 2011
- Certificeren van docenten in hun rol als EVC assessor

Publicaties (2012, meer op aanvraag):

- Van der Klink, M. (2012). *Professionalisering van het onderwijs. Bekwaam innoveren voor een toekomstbestendig hoger beroepsonderwijs*. Rede uitgesproken op 15 juni 2012 bij de installatie als lector bij Zuyd Hogeschool.
- Van der Klink, M. & Streumer, J. (2012). The boundaries of workplace learning. Introduction. *International Journal of Human Resources Development & Management*, 12(1/2), 1-8.
- Van der Klink, M., Boon, J. & Schlusmans, K. (2012). All by myself. Employees' informal learning experiences. *International Journal of Human Resources Development & Management*, 12(1/2) 77-91.
- Fastré, G., Van der Klink, M.R., Sluijsmans, D. & Van Merriënboer, J.J.G. (2012). Drawing students attention to relevant assessment criteria: effects on self-assessment skills and performance. *Journal of Vocational Education & Training*, 64(2), 185-198.
- Fastré, G., Van der Klink, M.R., Sluijsmans, D. & Van Merriënboer, J.J.G. (2012). Towards an integrated model for developing sustainable assessment skills. *Assessment and Evaluation in*

Higher Education, 1-20.

- Van der Klink, M. (2012). Onderwijsinnovatie: ontwikkelingen en benaderingen in het hbo. *Handboek Effectief Opleiden*, 18.4-19.01 – 18.4.-19.20. 's-Gravenhage: Reed Business Information.
- Van der Klink, M. (2012). Professionele ontwikkeling van hbo-docenten: mogelijke activiteiten en ondersteuning door onderzoek. *Handboek Effectief Opleiden*, 18.4-20.01 – 18.4-20.20. 's-Gravenhage: Reed Business Information.

Mevrouw dr. I.R. van Roekel – Kolkhuis Tanke

Mevrouw Van Roekel is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van opleidingskunde. Mevrouw Van Roekel is eigenaar van Kolkhuis Tanke, is een onderzoeks- en adviesbureau, gericht op vraagstukken rondom het duurzaam leren van de organisatie en haar medewerkers. Tevens is zij docent Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht en hoofdredacteur van het vakblad Opleiding en Ontwikkeling. Mevrouw Van Roekel heeft gastlessen gegeven aan Universiteit Utrecht, Universiteit Twente, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en Hogeschool Inholland. Daarnaast geeft zij regelmatig workshops en presentaties op congressen. Mevrouw Van Roekel heeft meerdere publicaties en onderzoeken op haar naam staan. Voor deze visitatie heeft mevrouw Van Roekel onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2008	Gepromoveerd op het thema 'Competent blijven werken in latere loopbaanfasen' - Nyenrode Business Universiteit
1987 – 1989	Doctoraal Onderwijskunde - Universiteit Utrecht
1982 – 1987	Doctoraal Orthopedagogiek - Universiteit Utrecht
1976 – 1982	Atheneum B

Werkervaring:

2012 – heden	Docent Onderwijskunde - Universiteit Utrecht
2012 – heden	Hoofdredacteur - Vakblad Opleiding en Ontwikkeling
1999 – heden	Eigenaar - Kolkhuis Tanke, duurzaam leren in organisaties, onderzoeker en senior adviseur
1997 – 1998	Marketingmanager binnen NS Opleidingen - NS
1996 – 1997	Accountmanager NS Reizigers en NS Cargo - NS
1994 – 1996	Commercieel manager NS-traject - NS
1993 – 1993	Veranderkundig adviseur - NS Reizigers, Netwerk Zuid
1992 – 1993	Projectleider Management- en stafopleidingen (MSO) – NS Opleidingen, project Infra 2000
1989 – 1991	Opleidingskundig adviseur, ontwerper en trainer - NS Opleidingen

Overig:

2002 – 2010	Lid raad van toezicht - Stichting Katholieke Scholen Westelijk Weidegebied
-------------	--

Publicaties (2011 en 2012, meer op aanvraag):

- Sprenger, C., Blouw, H. de & Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van (verwacht begin 2013). Inzet op maat. Apeldoorn: Politie & Wetenschap
- Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. (2012). Leren 'tussen de neuzen'. In gesprek met André Wierdsma over collectief leren. Opleiding en Ontwikkeling, 25e jaargang, nr. 5, p. 5-9

- Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van, Fluitsma, T. & Middendorp, C. (2012). Leren loont het langst. Duurzaam inzetbaar door leren en groeien in het primair onderwijs. Den Haag: Uitgave Arbeidsmarktplatform PO
- Dinteren, R. van & Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van (2012). In de versnelling: blijvend leren managen. In: J. van Muijen, J. Rupert, H. Tours, Spanning in en rond organisaties. Deventer: Kluwer.
- Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van (2012). Zonder dalen geen toppen. Tijdschrift voor HRM, 15^e jaargang, nr. 2, p. 59
- Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van (2012). Leren loont het langst. Hoe houd je leraren bij de les? Schoolmanagement, 14e jaargang, nr. 1, p. 14-16
- Roekel – Kolkhuis Tanke, I.R. van & Ringeling, S. (2011). Uitdagingen op het spoor. Hoe een 'stretchende' werkomgeving mentale slijtage helpt voorkomen. Opleiding en Ontwikkeling, 24^e jaargang, nr. 4, p.26 - 33

De heer H. Schakelaar

De heer Schakelaar is ingezet als studentpanellid. Hij studeert momenteel onderwijskunde aan de universiteit Twente, daarnaast is hij werkzaam als projectleider innovaties bij een boorbedrijf voor duurzame energiesystemen. Daarvoor heeft hij de HBO Lerarenopleiding Werktuigbouwkunde (Zwolle) afgerond. De heer Schakelaar beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Hij heeft als studentvertegenwoordiger ervaring met visitaties. Voor deze visitatie is hij aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2010 – heden	Master Educational Science and Technology (Enschede)
2009 – 2010	Pre Master Educational Science and Technology (Enschede)
2005 – 2009	HBO Lerarenopleiding werktuigbouwkunde, PTH (Zwolle)
2001 – 2005	MBO werktuigbouwkunde (Harderwijk)
1996 – 2001	VMBO bouwtechniek B/C-niveau (Elburg)

Werkervaring:

2011 – heden	Projectleider innovaties bij ThermoPlus
2008 – 2011	Werkvoorbereider bij ThermoPlus.
2004 – 2006	Monteur bij Spyker Squadron (race afdeling).
1999 – 2008	Allround medewerker bij autoschade herstelbedrijf.

Diversen:

NLP practitioner opleiding in 2009 afgerond.
2006 - 2009 lid van de deelraad/onderwijscommissie PTH Windesheim.

De heer P. van Achteren BLL

De heer Van Achteren is ingezet als NQA-auditor. Hij heeft in 2006 de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool van Utrecht afgerond. Daarna heeft hij onderwijskunde en politicologie gestudeerd. Sinds 2008 is de heer Van Achteren werkzaam als auditor bij NQA. Hij heeft ervaring met verschillende visitaties in uiteenlopende sectoren van het hbo.

De heer Van Achteren heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

2006 – 2009	Politologie, Politieke structuren en Processen, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
2006 – 2007	Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
2002 – 2006	Sociaal Juridische Dienstverlening, Hogeschool Utrecht, Utrecht
2001 – 2002	Management, Economie en Recht, Christelijke Hogeschool Windesheim, Zwolle
1999 – 2001	Havo, profiel Economie en Maatschappij, RSG Stad en Esch, Meppel
1995 – 1999	Mavo, RSG Stad en Esch, Meppel

Werkervaring:

2008 – heden	NQA, auditor
2006 – 2007	Docentenauditor ISBW opleidingen
2006 – 2007	Studentpanellid NQA, visitaties 3 SJD-opleidingen
2005 – 2007	Voorzitter opleidingscommissie SJD
2004 – 2005	Stagiair beleidsmedewerker/publieksvoorlichter Tweede Kamerfractie D66

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1: 8 april

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30 uur	Lunch en kennismaking	Panel
13.30 – 18.30 uur	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties Spreekuur en rondleiding (± ½ uur, tijd in overleg)	Panel

Dag 2: 9 april

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
08.30 – 09.15 uur	Blok Inhoud I: afstuderen	Bc. Paul Jacobs <i>Examinator Anouk van Hees</i> Wouter Willemsen <i>GITP / Opdrachtgever Anouk van Hees</i> Drs. Petra Peeters <i>Examinator Jeffrey van der Wallen</i> Max Gruson <i>Marel / Opdrachtgever Jeffrey van der Wallen</i> Drs. Mirjam Zonneveld <i>Examinator Sophie van Leest en Paulien van der Leden</i> Rob Nibbeling <i>Bart's Retail BV / Opdrachtgever Sophie van Leest</i> Nick Kasteel <i>Bureau Jeugdzorg Arnhem / Opdrachtgever Paulien van der Leden</i>
09.30 – 10.15 uur	Blok Inhoud II: afstudeerfase	Anouk van Hees <i>Afstudeerdatum 31-08-2012</i> Jeffrey van der Wallen <i>Afstudeerdatum 31-07-2012</i> Sophie van Leest <i>Afstudeerdatum 31-08-2012</i>

		Paulien van der Leden <i>Afstudeerdatum 31-07-2012</i> Charlotte Annink <i>Voltijd jaar 4</i> Fedde Matthijsen <i>Voltijd jaar 4</i> Noortje Engels <i>Deeltijd met vrijstellingen jaar 2</i>
10.30 – 11.15 uur	Blok Inhoud III: propedeuse en hoofdfase	Nick de Graaf <i>Voltijd jaar 1</i> Boris Huisman <i>Voltijd jaar 2</i> Frank Eversen <i>Voltijd jaar 2</i> Marleen Engelen <i>Deeltijd jaar 2</i> Titia Kroep <i>Deeltijd met vrijstellingen jaar 1</i>
11.30 – 12.15 uur	Gesprek met docenten	Drs. Danielle Heemskerk <i>Docent Ontwerpen van leerarrangementen / Studieloopbaanbegeleider / Examiner / Praktijkdocent / Begeleider proeve van bekwaamheid</i> Petra Jagtman MMHR <i>Docent Advies en Beleid / Productgroeptrekker Advies en Beleid / Studieloopbaanbegeleider / Examiner / Praktijkdocent / Begeleider proeve van bekwaamheid</i> Marlo Kengen Msc. <i>Docent Advies en Beleid / Studieloopbaanbegeleider / Examiner / Praktijkdocent / Begeleider proeve van bekwaamheid / Ambassadrice onderzoek</i> Drs. Janita Moes <i>Docent Trainen en Begeleiden van lerenden / productgroeptrekker Trainen / Studieloopbaanbegeleider / Examiner / Praktijkdocent / Begeleider proeve van bekwaamheid</i>

		Drs. Mirjam Zonneveld <i>Docent Advies en Beleid / Studieloopbaanbegeleider / Examiner / Praktijkdocent / Begeleider proeve van bekwaamheid</i>
12.15 – 13.15 uur	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Panel
13.15 – 14.00 uur	1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	Drs. Yvonne Visser MMO <i>Voorzitter instituutsdirectie ILS</i> Drs. William de Kaste <i>Opleidingscoördinator Opleidingskunde</i> Drs. Hilde van der Geld <i>Coördinator voltijd</i> Bc. Paul Jacobs <i>Coördinator deeltijd en deeltijd met vrijstellingen</i> Drs. Petra Peeters <i>Curriculumvoorzitter</i> Bc. Ingrid Vogels <i>Beleidsmedewerker kwaliteitszorg</i>
14.15 – 15.00 uur	Blok Borging	Drs. Fred Muijers <i>Voorzitter examencommissie ILS</i> Bc. Ingrid Vogels <i>Secretaris examencommissie ILS / Lid curriculumcommissie / Lid toetsadviescommissie / Lid opleidingscommissie</i> Dr. Tamara van Schilt-Mol <i>Associate lector Toetsen en beoordelen, lid examencommissie ILS</i> Drs. Petra Peeters <i>Curriculumvoorzitter, voorzitter opleidingscommissie</i> Pietermel van Zomeren <i>Studentlid opleidingscommissie</i> Drs. Maartje Keijsers <i>Voorzitter toetsadviescommissie</i> Ger Driesen <i>Challenge Stretching Talent Lid werkveldadviescommissie</i>

		Hans Raamsdonk <i>Pro Rail, Beleidsadviseur Leren & Ontwikkelen</i> <i>Lid werkveldadviescommissie</i>
15.15 – 15.45 uur	Eventuele extra gesprekken	Nader bepaald door het panel
15.45 – 16.45 uur	Beoordelingsoverleg Panel	Panel
16.45 – 17.30 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	Drs. Yvonne Visser MMO <i>Voorzitter instituutsdirectie ILS</i> Drs. William de Kaste <i>Opleidingscoördinator Opleidingskunde</i> Drs. Hilde van der Geld <i>Coördinator voltijd</i> Bc. Paul Jacobs <i>Coördinator deeltijd en deeltijd met vrijstellingen</i> Drs. Petra Peeters <i>Curriculumvoorzitter</i> Bc. Ingrid Vogels <i>Beleidsmedewerker kwaliteitszorg</i>

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Documentenlijst visitatie Opleidingskunde

8 en 9 april 2013

	Lijst van meegestuurde documenten	Hard copy	NQA-portal
1 maart 2013	Kritische reflectie Opleidingskunde 2013	x	x
	Overzicht afgestudeerden Opleidingskunde	x	x
	4 proeven van bekwaamheid + beoordelingsformulieren	x	
	Eindkwalificaties Opleidingskunde		x
	Matrix eindkwalificaties/Dublin Descriptoren		x
	Opleidingsstatuut Opleidingskunde 2012-2013 incl. OER	x	x
	Curriculumoverzichten Opleidingskunde		x
	Boekenlijsten per studiejaar		x
	Docentprofiel Opleidingskunde		x
	Overzicht publicaties docenten Opleidingskunde		x
	Toetsbeleid Opleidingskunde 2012-2013		x
	Handleiding Tentaminering 2012-2013		x
	Handleiding Praktijkleren niveau 2 en 3 2012-2013		x
	Handleiding Proeve van bekwaamheid 2009-2010		x
	Handleiding Proeve van bekwaamheid 2012-2013		x
2 april 2013	Notulen werkveldadviescommissie 26 mei 2011	x	x
	Notulen werkveldadviescommissie 24 november 2011	x	x
	Visie Opleidingskunde, Training and Human Development	x	x
	Een visie op het vak als kompas voor Opleidingskunde (TvOO, gepubliceerd september 2011)	x	x
	Body of Knowledge and Skills Opleidingskunde	x	x
	Inzetgegevens docenten Opleidingskunde	x	x
	Overzicht publicaties docenten Opleidingskunde	x	x
	Wie doet wat lijst (overzicht taken)	x	x
	Voorbeelden van samenvattingen van evaluatierapportages (semester- en OWE-evaluatie)	x	x
	Overzicht toetsing beroepscompetenties op niveau 3	x	x

	Lijst van ter inzage gelegde documenten	Hard copy	Dig. opleidings-portfolio	Standaard 1	Standaard 2	Standaard 3
1	Kritische reflectie Opleidingskunde 2013	x	x	x	x	x
2	Opleidingsstatuut 2012-2013, inclusief Onderwijs- en examenregeling	x	x	x	x	x
3	Eindkwalificaties	x	x	x		x
4	Matrix eindkwalificaties/Dublin descriptoren	x	x	x		
5	Strategisch beleidsplan Opleidingskunde 2012-2016	x	x	x	x	
6	Werkwijze ontwikkelen competentieprofiel	x	x	x		
7	Notulen werkveldadviescommissie	x	nvt	x	x	x
8	BoKS Opleidingskunde	x	x	x	x	
9	Rapportage curriculumanalyse	x	x	x	x	

10	Projectplan Verbinding onderwijs en onderzoek	x	x		x	
11	Visie Opleidingskunde, Training and Human Development	x	x	x		
12	Een visie op het vak als kompas voor Opleidingskunde (TvOO, gepubliceerd september 2011)	x	x	x		
13	Rapportage werkveldonderzoek 2010 en 2012	x	x	x	x	
14	Rapportage alumnionderzoek	x	x	x	x	
15	Handleidingen onderwijseenheden	x	nvt	x	x	
16	HAN Instellingsplan 2012-2016	x	x	x	x	
17	Docentprofiel	x	x	x	x	
18	CV's docenten Opleidingskunde	x	nvt	x	x	
19	Inzetgegevens docenten Opleidingskunde	x	x	x	x	
20	Publicaties door docenten in vakbladen	x	nvt	x	x	
21	Wie doet wat lijst (overzicht taken)	x	x	x	x	
22	Internationaal vergelijkingsonderzoek HRD-opleidingen, -beroepsverenigingen en competenties	x	x	x		
23	Verslag ETDF	x	x	x		
24	The ASTD Competency Model	x	x	x		
25	Rapportage interne audit 2010	x	x	x	x	
26	Verbeteracties visitatie 2007	x	x	x	x	x
27	Aanleiding herijking curriculum	x	x	x		
28	Curriculumoverzichten	x	x		x	
29	Boekenlijsten per studiejaar	x	x		x	
30	Selectie boeken Opleidingskunde	x	nvt		x	
31	Handleiding Praktijkleren niveau 2 en 3 2012-2013	x	x		x	x
32	Handleiding Proeve van bekwaamheid 2012-2013	x	x		x	x
33	Kritische beroepssituaties	x	x		x	
34	Leerlijnsite	nvt	x		x	
35	Voorstel project ambassadeursrol	x	x		x	
36	Didactische scenario's	x	x		x	
37	Handleiding LOT	x	x		x	
38	Voorbeelden LOT-portfolio's en beoordelingen	x	nvt		x	
39	Strategisch Personeelsplan 2009-2012		nvt		x	
40	Strategisch Personeelsplan Faculteit Educatie 2013-2016	x	x		x	
41	Realisatie Professionaliseringsplan 2012	x	x		x	
42	Handboek Opleidingskunde 2012-2013	x	x		x	
43	Kwaliteitszorgplan	x	x		x	x
44	Notulen curriculumcommissie	x	nvt		x	
45	Notulen managementoverleg		nvt		x	
46	Notulen opleidingscommissie	x	nvt		x	
47	Notulen productgroepen	x	nvt		x	
48	Docentenhandleidingen SLB-trainingen	x	x		x	
49	Resultaten NSE	x	x		x	x
50	Resultaten semesterevaluatie	x	x		x	x
51	Communicatie resultaten semesterevaluatie naar studenten	x	nvt		x	

52	Nieuwsbrieven Opleidingskunde voor studenten	x	x		x	
53	Jaarrapport Kwaliteit	x	x		x	
54	Verbeteractiefomullieren	x	nvt		x	
55	Evaluatieresultaten minoren	nvt	x		x	
56	Verbeterplan interne audit	x	x		x	
57	Voortgangsrapportages interne audit	x	nvt		x	
58	Managementrapportage resultaten docentevaluatie	nvt	x		x	
59	Resultaten Medewerkersonderzoek 2012	x	x		x	
60	Alumnibeidsplan 2012	x	x		x	
61	Toetsbeleid ILS Opleidingskunde 2012-2013	x	x			x
62	Handleiding Tentaminering 2012-2013	x	x			x
63	Leermodule voor praktijkbegeleiders	nvt	x			x
64	Job-aid Praktijkleren voor praktijkdocenten	x	x			x
65	Handboek examencommissies HAN	x	x			x
66	Plan van aanpak toetsadviescommissie	x	x			x
67	Notulen examencommissie	x	nvt			x
68	Toetsbeleid ILS Lerarenopleidingen 2012-2013	x	x			x
69	Jaarverslag examencommissie ILS 2011-2012	x	x			x
70	Professionaliseringsaanbod examencommissies HAN	x	x			x
71	Professionaliseringsaanbod ILS (professionaliseringsplan 12-13)	x	x			x
72	Professionaliseringsplan Opleidingskunde	x	x			x
73	Evaluatieresultaten onderwijseenheden	nvt	x			x
74	Workshop beoordelingscriteria	x	x			x
75	Adviesrapport SCO Toetsing en beoordeling december 2011	x	x			x
76	Artikelen alumni Opleidingskunde	x	nvt			x
77	Concept verbeterplan proeven van bekwaamheid Opleidingskunde	x	x			x
78	Selectie gemaakt tentamenwerk	x	nvt			x
79	Selectie kennistoetsen leerlijnen Opleidingskunde	x	nvt			x

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

452302	425768	422880	444809	438422
462863	200969921	419681	469919	451570
86015	468434	476039	400689	446778
459168	445495	444012	486904	

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: Opleidingskunde

Instelling: Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Visitatiedatum: 8 en 9 april 2013

Ondergetekende: *mevr. drs. A.T. Bredée*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *faculteitsdirecteur*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, ~~waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan~~, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen. *zie onder OB*

Handtekening:

Datum: *22-3-2013*

* Voor de volledigheid merken we op dat er op dit moment geen alternatieve afstudeerroutes zijn en gedurende de afgelopen 6 jaar ook niet hebben bestaan.